

منشآت زندان

- حدیث نفس، حکایت حال، دل‌نوشته‌ها
- محمدجواد حجتی کرمانی
- انتشارات اطلاعات
- ۱۶۴ صفحه
- ۳۵ هزار تومان

نخستین دفتر از دفترهای دوازده‌گانه «یادداشت‌های زندان» است که به نظم و نثر در زندان‌های تهران و برازجان و کرمان به رشته تحریر درآمده‌اند. این مجموعه که در سال‌های متفاوت گردآوری شده، شامل دو دفتر منظوم «سرود قلم» و «سرشک قلم» از محمدجواد حجتی کرمانی است. محمدجواد حجتی کرمانی، از روحانیون سیاسی به شمار می‌آید که سوابق طولانی در مبارزه با حکومت پهلوی دارد.

خاطرات احمد احمد

- به کوشش محسن کاظمی
- انتشارات سوره مهر
- ۴۰۸ صفحه
- ۱۰۰ هزار تومان

احمد احمد بیش از ۷۰ ساعت مصاحبه کرده و محسن کاظمی بیش از دو سال وقت گذاشته تا ماحصلش این کتاب شده است. روایت حاضر، خاطرات تلخ و شیرینی است از کسانی که برای رسیدن به فجر، بهایی سنگین پرداخته و البته مدعیانی که در نیمراه تغییر جهت دادند. احمد احمد از مبارزان سیاسی دوره پهلوی دوم است که به دلیل نوع مبارزاتش با اشخاص و گروه‌های انقلابی بسیاری هم‌کاری و فعالیت داشته و به سبب آن چندین بار دستگیر، شکنجه و زندانی شده است.

آن پنجاه و پنج نفر

- اسناد و مدارک حزب ملل اسلامی
- اسماعیل شمس
- انتشارات اطلاعات
- ۶۱۶ صفحه
- ۹۵ هزار تومان

دادگاه نظامی ۵۵ نفر از اعضای حزب ملل اسلامی که یک سال‌و‌اندی پس از اخطار مهندس بازرگان تشکیل شد، به خوبی درستی پیش‌بینی او را نشان داد. این دادگاه نقطه عطف پایان مبارزه مسالمت‌آمیز و آغاز مبارزه سازمانی و تشکیلاتی مخفی، مسلحانه و انقلابی با رویکردی اسلامی و چپ‌گرا علیه سلطنت پهلوی است. این کتاب به خوبی ماهیت این تحول را با استفاده از نوشته‌های همان دوره نشان داده است.

چریک‌های دارآباد

محمدکاظم موسوی بجنوردی در **مسی به رنگ شفق** خاطرات مبارزات سیاسی اش و فرازوفروود حزب ملل اسلامی را بازگو کرده است

اکبر ممتاز

روزنامه‌نگار

ذکر وقایعی پرداخته‌اند که ربطی به آنان نداشته است. در حالی که نباید چنین باشد و رجال سیاسی با ذکر خاطرات خود باید زوایایی از تاریخ را روشن سازند که به خود آن‌ها و کارهای‌شان مربوط می‌شود. تاریخ‌نویسی به عهده مورخان است که در کار خود ضمن مراجعه به اسناد و مدارک و منابع و مآخذ از خاطرات رجال سیاسی نیز باید بهره گیرند.»

آخوندزاده چریک

سیدکاظم موسوی بجنوردی، سال ۱۳۲۰ در نجف اشرف متولد شد. پدرش، آیت‌الله سیدحسین بجنوردی، از بزرگان حوزه علمیه نجف و از مراجع تقلید بود. کاظم بجنوردی در نوجوانی با فعالیت‌های سیاسی آشنا شد و به عضویت حزب‌الدعوه درآمد. در ۱۸ سالگی به ایران بازگشت و در سال ۱۳۴۰ حزب ملل اسلامی را با خط مشی مسلحانه پایه‌گذاری کرد. در دادگاه نظامی، بجنوردی به اعدام محکوم شد اما پس از پادرمیانی و رایزنی علمای قم و نجف به فرمان محمدرضا پهلوی حکم اعدام او به حبس ابد تخفیف یافت و از آن به بعد تا زمان آزادی در دی ۱۳۵۷، بجنوردی یکی از سرشناس‌ترین زندانیان سیاسی دوره سابق بود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، بجنوردی یکی از چهره‌های مطرح در عرصه سیاست ایران بود. او در انتخابات اولین دوره مجلس شورای اسلامی از سوی مردم تهران به نمایندگی برگزیده شد و با پایان دوره اول مجلس با سیاست وداع گفت و خود را یک‌سره وقف فرهنگ کرد و مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی را بنیان نهاد که امروز از معتبرترین دایره‌المعارف‌های جهان اسلام است. در کتاب «مسی به رنگ شفق» با مردی آشنا می‌شوید که زندگی پرماجرای خود را با سیاست و انقلابی‌گری حرفه‌ای آغاز کرد اما در نهایت راه دیگری برگزیده.

موسوی بجنوردی درباره فضا و بستری که حزب ملل در آن متولد شد می‌گوید: «سال‌های آغازین دهه چهل شمسی، سال‌های اوج‌گیری مبارزات ضداستعماری در جهان بود. در جهان عرب ستاره ناصر- رئیس‌جمهور مصر- می‌درخشید. جبهه ملی آزادی‌بخش الجزایر پس از مبارزه‌ای طولانی و مسلحانه بر استعمار فرانسه پیروز شده بود. ویتنامی‌ها که با نبرد قهرمانانه،

امپریالیسم فرانسه را شکست داده بودند، اینک سرگرم جنگ شدیدی با امپریالیسم آمریکا بودند و نام چهره‌های شاخص جنگ ویتنام هم‌چون هوشی مینه و ژنرال جیباب زینت‌بخش اخبار سیاسی روزنامه‌ها و رادیوها بود. در عراق رژیم سلطنتی دست‌نشانده انگلستان با کودتای عبدالکریم قاسم برافتاده بود. در آفریقا رهبران و قهرمانانی چون قوام نکرومه، احمد سکوتوره و پاتریس لومومبا به مبارزات ملی علیه استعمار و امپریالیسم سازمان می‌دادند. در آمریکای لاتین، فیدل کاسترو و هم‌رزمش چه‌گوارا در کوره انقلاب مسلحانه می‌دمیدند. من با دقت درباره همه این نهضت‌ها و جنبش‌ها مطالعه می‌کردم و اوضاع ایران و جهان را به اصطلاح زیر نظر گرفته بودم. سرانجام به این نتیجه رسیدم که برای دگرگون کردن اوضاع باید مبارزه را در قالب یک تشکیلات سازمان‌دهی کرد و بدون تشکل و سازمان‌دهی، مبارزات به نتیجه نخواهد رسید. با اعتماد به نفس و ایمان به درستی راهی که انتخاب کرده بودم، بدون ذره‌ای تردید و دودلی تصمیم گرفتم که تشکیلاتی را پایه‌گذاری کنم. حزب ملل اسلامی بدین ترتیب پایه‌گذاری شد.»

بی‌احتیاطی موجب دستگیری

حزب ملل اسلامی برای رسیدن به اهدافش سه مرحله را در برنامه خود پیش‌بینی کرده بود؛ مرحله تعلیم (رشد عددی و آموزشی)، استعداد (آمادگی رزمی) و ظهور (مبارزه علنی) و تحقق مبارزه مسلحانه تمام‌عیار تا پیروزی و برقراری حکومت اسلامی که مورد نظر این حزب بود. مهر سال ۱۳۴۴ در حالی که گروه در مرحله نخست اقدامات خود و آغاز فعالیت‌های نظامی و مبارزاتی مسلحانه بود و ۱۰۰ عضو رسمی داشت، شناسایی شد. محمدباقر صنوبری یکی از اعضای حزب، در ماموریتی که برای عضوگیری به شهر ری رفته بود، هنگام بازگشت در اواخر شب مورد سوءظن ماموران شهربانی قرار گرفت؛ دستگیر شد و مورد بازرسی قرار گرفت. هنگامی که آن‌ها مشغول بررسی محتویات کیف دستی او بودند، صنوبری در یک لحظه کیف را از دست آن‌ها کشیده و حین فرار، آن را به یکی از ساختمان‌های اطراف پرتاب کرد. نیروهای شهربانی، صنوبری را